

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ АУДИТ: ВИЗНАЧЕННЯ, ІНВАРІАНТНІСТЬ ПІДХОДІВ ТА ФОРСАЙТ РОЗВИТКУ

©2024 МАЙСТРЕНКО А. С., НАЗАРОВА К. О.

УДК 328.135:657.6]:330.3

JEL: D73; M42; M49

Майстренко А. С., Назарова К. О. Антикорупційний аудит: визначення, інваріантність підходів та форсайт розвитку

Метою статті є визначення поняття антикорупційного аудиту, з урахуванням інваріантності підходів різних науковців, та представлення прогнозу щодо його подальшого розвитку. Україна впевнено рухається в євроінтеграційному напрямку, тому питання економічної безпеки нашої держави є ключовим, і саме проведення антикорупційного аудиту сприяє виявленню, запобіганню та усуненню корупційних ризиків та практик, перевірці дотримання вимог національного та міжнародного законодавства у сфері запобігання корупції, формуванню культури неприйняття корупції. У статті обґрунтовано необхідність запровадження єдиного, загальноприйнятого визначення даного поняття та впровадження антикорупційного аудиту в усі сфери бізнесу та на всіх рівнях у державних органах, що створить перепони на шляху до хабарницьких і шахрайських дій представників бізнесу або влади та допоможе значно знизити рівень корупції в нашій державі, тим самим сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату, підвищенню довіри іноземних інвесторів та рівня економічної безпеки країни. Також обґрунтовано необхідність запровадження додаткових можливостей боротьби з корупцією, системи контрольних заходів протидії корупції, виконання аудиторських процедур з оцінки корупційних ризиків бізнес-процесів. Авторами наголошено, що, незважаючи на досить широке застосування цього поняття в бізнес-середовищі та в державному секторі, не існує єдиного визначення поняття «антикорупційний аудит», як і розуміння особливостей методики його проведення. У результаті дослідження було проведено аналіз наявних визначень, їх порівняння й узагальнення, запропоновано впровадження удосконаленого єдиного визначення поняття «антикорупційний аудит». Доведено, що системне підвищення рівня суспільної свідомості, забезпечення прозорості та спрощення процедур ведення бізнесу, підвищення ефективності економічних механізмів державного нагляду, контролю за підприємницькою діяльністю та запровадження обов'язкового антикорупційного аудиту компанії дозволить країні значно послабити корупцію та мінімізувати тіньову економіку в нашій державі.

Ключові слова: антикорупційний аудит, антикорупційна стратегія, бізнес-процеси.

Табл.: 1. **Бібл.:** 11.

Майстренко Анастасія Сергіївна – аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: a.maystrenko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7646-9476>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HKV-9095-2023>

Назарова Каріна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: k.nazarova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216845110>

UDC 328.135:657.6]:330.3

JEL: D73; M42; M49

Maistrenko A. S., Nazarova K. O. Anti-Corruption Audit: Definition, Invariance of Approaches and Development Foresight

The aim of the article is to define the concept of anti-corruption audit, taking into account the invariance of the approaches of different scholars, and to present a forecast for its further development. Ukraine is confidently moving in the European integration direction, so the issue of economic security of our country is crucial, and it is the anti-corruption audit that contributes to the identification, prevention and elimination of corruption risks and practices, verification of compliance with the requirements of national and international legislation in the field of prevention of corruption, and the formation of a culture of rejection of corruption. The article substantiates the need to introduce a single, generally accepted definition of this concept and the introduction of anti-corruption audit in all areas of business and at all levels in government agencies, which will create obstacles to bribery and fraudulent actions of business or government representatives and will help significantly reduce the level of corruption in our country. Thus, it will contribute to the improvement of the investment climate, increase the confidence of foreign investors and the level of economic security of the country. The necessity of introducing additional opportunities to combat corruption, a system of control measures to counter corruption, and the implementation of audit procedures to assess the corruption risks of business processes is also substantiated. The authors emphasize that, despite the fairly wide application of this concept in the business environment and in the public sector, there is no single definition of the concept of «anti-corruption audit», as well as an understanding of the peculiarities of the methodology of its implementation. As a result of the study, an analysis of the existing definitions, their comparison and generalization has been carried out, and the introduction of an improved unified definition of the concept of «anti-corruption audit» has been proposed. It is proved that a systematic increase in the level of public consciousness, ensuring transparency and simplification of business procedures, increasing the efficiency of economic mechanisms of State supervision, control over entrepreneurial activity and the introduction of mandatory anti-corruption audit of companies will allow the country to significantly reduce corruption and minimize the shadow economy in our country.

Keywords: anti-corruption audit, anti-corruption strategy, business processes.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 11.

Maistrenko Anastasiia S. – Postgraduate Student, Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: a.maistrenko@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7646-9476>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HKV-9095-2023>

Nazarova Karina O. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department, Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: k.nazarova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216845110>

Україна впевнено рухається в євроінтеграційному напрямку, тому питання економічної безпеки нашої держави є ключовим. Від того, наскільки наше суспільство та іноземні інвестори будуть довіряти інформації, на стільки стабільною та захищеною буде економічна безпека нашої країни.

Корупція є негативним суспільно-економічним явищем, яке не тільки дискредитує Україну на міжнародній арені, але й шкодить національній економіці, адже інвестори бояться вкладати кошти в державу, яка потерпає в корупційних схемах. Корупція негативно впливає на подальший розвиток країн з перехідною економікою, адже гроші, які вкрай необхідні країні, йдуть не до державного бюджету, а у приватні кишені. Ресурси, отримані через корупційні схеми, часто трансформуються в економічний і політичний вплив. Тим самим вони підривають інститути демократії та призводять до розповсюдження порочного кола корупції. Системне підвищення рівня суспільної свідомості, скорочення рівня монополізації виробництва та розвитку конкурентного середовища, забезпечення прозорості та спрощення процедур ведення бізнесу, створення оптимальних умов оподаткування (адже наявна система гальмує економічний розвиток), підвищення ефективності економічних механізмів державного нагляду, контролю за підприємницькою діяльністю та запровадження обов'язкового антикорупційного аудиту компаній дозволить країні подолати корупцію та тіньову економіку нашої держави. Також проведення антикорупційного аудиту партнерів по бізнесу, за процедур придбання, злиття або поглинання компаній, дасть інвесторам або покупцям розуміння повної, достовірної інформації щодо об'єкта придбання, з визначенням усіх ризиків та можливих негативних наслідків. Саме такий підхід свідчитиме про прозорість, відкритість і добросовісність стосовно суб'єктів ринкової економіки та координацію дій всіх учасників ринкових відносин. Упровадження етики прозорого та законного ведення бізнесу стане рушійною силою в напрямку залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Теоретичні та практичні аспекти методології й організації антикорупційного аудиту розкрито у працях таких науковців, як Л. В. Гнилицька, Н. І. Гордієнко, М. А. Нежива, Ю. І. Мізік, А. М. Михненко, І. В. Мордас та ін. Дослідженням питань щодо проблем і перспектив розвитку аудиту в Україні приділили увагу такі науковці, як Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Дорош, А. П. Косяк, І. І. Пилипенко, К. О. Редько, В. В. Сопко та ін. Питанням теоретико-правових проблем державної антикорупційної політики, механізму попередження та протидії корупції в органах влади багато уваги приділили такі вчені, як В. Б. Авер'янов, М. Ю. Бездольний, О. Д. Береза, К. А. Бугайчук, В. О. Веклич, В. Г. Горник, В. А. Дем'янчук, П. В. Діхтієвський, Т. О. Коломоець, О. Я. Коровяк, В. І. Литвиненко, А. О. Мухатаєв, І. І. Яцків та ін. Щодо визначення поняття антикорупційного аудиту, на сьогоднішній день існує низка понять, які визначили для себе аудиторські компанії, та лише кілька визначень, наданих науковцями.

Поняття «антикорупційний аудит» досить широко використовується в бізнес-середовищі та в державному секторі. Незважаючи на те, що воно стало майже загальноживаним, існує проблема відсутності єдиного, загальноприйнятого визначення поняття «антикорупційний аудит», що створює деяку незрозумілість справжньої сутності даного терміна. Найчастіше використовують формалізоване визначення антикорупційного аудиту.

На сьогоднішній день обґрунтування теоретичних положень і розробка рекомендацій щодо організації антикорупційного аудиту діяльності підприємств України в умовах євроінтеграції, винайдення нових механізмів і запровадження додаткових можливостей боротьби з корупцією, запровадження системи контрольних заходів протидії корупції, виконання аудиторських процедур з оцінки корупційних ризиків бізнес-процесів є необхідними умовами подальшого розвитку національної економіки та інтеграції українського бізнесу в європейське бізнес-середовище.

Воєнні дії на території України завдали великих втрат для бізнесу та економіки країни загалом, але водночас створили умови, в яких бізнес і країна отримали нові можливості: з'явилися вільні ринкові ніші, які раніше належали російським і білоруським виробникам, нові логістичні шляхи та нові сфери, які потребують великих фінансових вкладень. Без іноземних інвестицій Україні не обійтися. Урядом створено план відновлення країни, який презентували 4 липня 2022 року на спеціальній конференції в Лугано (Швейцарія). Візія плану відновлення України звучить так: «Сильна європейська країна – магніт для іноземних інвестицій» [1]. У національній програмі відновлення представлено 850 проектів, на реалізацію яких необхідно біля 750 млрд доларів. Незважаючи на високі воєнні ризики та нестабільність прибутковості, інвестиційна привабливість України залишається високою.

За оцінками найбільшого інвестиційного порталу InVenture, обсяг анонсованих і завершених M&A угод в Україні, включно з корпоративними угодами, венчурними угодами в технологічному секторі, а також угодами з приватизації та продажу заставних активів, за підсумками 2023 р. становив \$1,4 млрд, що в 4 рази вище порівняно з 2022 р. [2]. Усе частіше міжнародні компанії та інвестори в угодах злиття та поглинання (M&A) передусім звертають увагу на наявність антикорупційної політики компаній, звітів про проведення внутрішнього аудиту та впровадження систем контрольних заходів з протидії корупції. Саме тому одним із пріоритетних завдань Уряду має стати не тільки заохочення та створення прозорих умов для інвесторів, але й зменшення корупційних ризиків ведення бізнесу в Україні. Також питання доброчесності, прозорості фінансової звітності, попередження проявів корупції та унеможливлення впровадження корупційних схем є вкрай важливими для всіх кредиторів, а особливо таких, як Міжнародний валютний фонд і Світовий банк. У грудні 2023 р. Україна отримала 1,34 млрд доларів США як Шосте додаткове фінансування в рамках проекту Світового банку «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE in Ukraine). Одним із найважливіших питань, що турбують кредиторів, – щоб гроші пішли за призначенням.

Аналіз таких міжнародних актів, як «Закон про корупцію за кордоном США» 1977 р., (FCPA) з правками 1998 р., «Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією Рада Європи» 1999 р. [3], «Конвенція ООН проти корупції» 2006 р. [4], «Міжамериканська конвенція Організації американських держав проти корупції» 1996 р., «Протокол еко-

номічного співтовариства західноафриканських держав про боротьбу з корупцією» 2001 р., «Протокол спільноти розвитку Південної Африки проти корупції» 2001 р. та інших показує важливість організації та активації антикорупційного аудиту як ефективного засобу запобігання корупції та боротьби з нею, який зможе запобігти організованій та економічній злочинності, у тому числі відмиванню коштів, та забезпечити економічну, політичну стабільність і сталий розвиток.

Антикорупційний аудит є частиною безперервного процесу моніторингу корупційних ризиків та аналізу відповідності здійснюваних операцій антикорупційній політиці компанії. Це ініціативна аудиторська послуга з елементом раптовості, спрямована на виявлення, запобігання й усунення корупційних ризиків та практик, перевірку дотримання вимог національного та міжнародного законодавства у сфері запобігання корупції, сприяння формуванню культури неприйнятності корупції.

У контексті реалізації потенціалу євроінтеграції та розвитку міжнародного партнерства корупція та її прояви набувають особливо актуального значення. Україна зробила багато кроків у сфері протидії корупції: прийнято спеціальний антикорупційний закон і низку законодавчих актів щодо протидії корупції; схвалено Концепцію боротьби з корупцією; створено спеціалізовані органи антикорупційної політики України; розроблено спеціальну антикорупційну програму; проголошено курс на посилення протидії цьому явищу; запроваджено систематичне проведення організаційних заходів за участю керівників правоохоронних та інших державних органів з питань протидії корупції тощо. Але є питання, які залишаються відкритими: формування незалежної та професійної судової влади; запровадження прозорого та підзвітного управління публічними активами та гарантування подальшого розвитку сфері закупівель; забезпечення незалежності та спроможності антикорупційної інфраструктури.

Для того, щоб організувати та запровадити в дію антикорупційний аудит, по-перше, треба чітко розуміти, що це таке. Наразі не існує єдиного визначення поняття «антикорупційний аудит» і розуміння особливостей методики його проведення. Але є чітке визначення таких понять як «антикорупційний» та «аудит». Антикорупційний – спрямований на боротьбу проти корупції [3]. Своєю чергою, згідно зі ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції», корупція – це використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою

одержання неправомірної вигоди, або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей. Аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання задля висловлення незалежної думки аудитора про її вірогідність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [4].

Існує низка понять антикорупційного аудиту, які визначили для себе аудиторські компанії, і лише кілька визначень, наданих науковцями. Визначення того, що розуміється під поняттям антикорупційного аудиту, дали такі науковці, як К. О. Назарова, Л. В. Гнилицька, Н. І. Гордієнко та інші. Наявні визначення наведено в *табл. 1*.

Зважаючи на те, що не існує однозначного визначення поняття «антикорупційний аудит», пропонується його запровадження. У науці є різні види визначення понять, і залежно від обраної основи поділу визначень встановлюється їх характер і структура. Зважаючи на те, що зміст поняття «антикорупційний аудит» встановлюється на основі системи відношень, у яких воно перебуває з іншими поняттями в контексті, маємо неявне визначення, тобто визначення, в якому відсутні чітко окреслені ліва та права частини визначення (дефінієндум і дефінієнс), які в явних визначеннях перебувають у відношенні тотожності. Поняття, як форма мислення, – це спосіб відображення дійсності, завдяки якому предмет або послуга розкривається через сукупність його суттєвих ознак. Тому дуже важливо мати поняття про предмет або послугу, адже лише так стає зрозумілим, які ознаки йому/їй притаманні, в яких зв'язках і відношеннях він/вона перебуває з іншими предметами/послугами та чим від них відрізняється.

Поняття – це результат тривалого процесу розвитку пізнання. Утворення поняття – це складний діалектичний процес, який здійснюється за допомогою аналізу, порівняння, синтезу, абстрагування, узагальнення, ідеалізації, експерименту тощо. Під поняттям розуміється не образне, а виражене в слові віддзеркалення дійсності. Провівши аналіз наявних визначень, порівнявши та узагальнивши їх, до наукового обігу пропонується ввести вдосконалене поняття *антикорупційного аудиту*,

під яким необхідно розуміти аудиторську послугу, яка в результаті реалізації комплексу специфічних аудиторських процедур, комплаєнсу та стандартів аудиту і надання впевненості здатна виявити корупційні ризики, порушення чинного антикорупційного законодавства та впроваджені практики в діяльності суб'єкта господарювання, державної установи тощо.

Представлені науковцями стратегічні підходи до антикорупційної діяльності, механізми запобігання та протидії корупції, використовуються в практичній діяльності. Проте євроінтеграційний напрямок розвитку України обумовлює необхідність винайдення та запровадження чітких визначень, понять і методологій проведення антикорупційного аудиту компаній в умовах євроінтеграції.

ВИСНОВКИ

Антикорупційний аудит є важливим фактором ефективного управління, спрямованим на підвищення чесності та довіри в бізнес-середовищі. Така форма аудиту сприяє сталому розвитку не тільки компанії, але й країни загалом. Адже основні показники економічної безпеки країни починають формуватися саме з мікрорівня, з кожного підприємства, кожної організації. Основна мета антикорупційного аудиту – забезпечення дотримання етичних і законодавчих норм в організації бізнес-процесів, забезпечення системності та злагодженості антикорупційної діяльності. Створення екосистеми антикорупційного комплаєнсу в реальному секторі економіки, головним завданням якої є проведення антикорупційного аудиту підприємств, установ та організацій, є необхідної мірою на шляху запобігання та протидії корупції в Україні.

Іноземні та українські компанії мають багато інвестиційних проектів, що представлені в національній програмі плану післявоєнної відбудови. Інвестиції – це один із ключових елементів забезпечення сталого розвитку національної економіки та економічної відбудови України загалом. Прямі іноземні інвестиції нададуть можливість створити нові робочі місця, модернізувати виробничі потужності, впровадити сучасні технології, розвинути інфраструктуру та отримати доступ до європейських ринків. Усе це допоможе Україні швидко відновитися та інтегруватися в глобальну економіку.

Упровадження антикорупційного аудиту в усі сфери бізнесу та на всіх рівнях в державних органах створить перепони на шляху до хабарницьких і шахрайських дій представників бізнесу або влади та допоможе викоринити корупцію з нашої держави, тим самим сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату, підвищенню довіри іноземних інвесторів та рівня економічної безпеки країни. ■

Основні підходи до визначення поняття «антикорупційний аудит»

№ з/п	Визначення	Автор(-и), джерело
1	Антикорупційний аудит – професійна діяльність, спрямована на перевірку дотримання вимог національного законодавства, нормативно-правових актів та 317 стандартів інших країн, що пов'язані з боротьбою з корупцією, а також етичних норм	Назарова К. О., Копотієнко Т. Ю., Заїць Д. В. Антикорупційний аудит: сутність та особливості проведення [7]
2	Антикорупційний аудит – професійна діяльність, що здійснюється з метою перевірки дотримання вимог антикорупційного законодавства, нормативних актів, принципів відкритості та прозорості юридичними та фізичними особами	Гордієнко Н. І., Серєда А. Є. Антикорупційний аудит – діючий інструмент протидії корупції [8]
3	Антикорупційний аудит – це система заходів, направлених на оцінку корупційних ризиків та виконання антикорупційних процедур на підприємстві	Тесленко Р. Ю. Оцінка корупційних ризиків в рамках антикорупційного аудиту підприємства: огляд міжнародних рекомендацій [9]
4	Антикорупційний аудит – система перевірок, здійснюваних антикорупційним аудитором і спрямованих на ідентифікацію ризиків корпоративного шахрайства та оцінювання виконання антикорупційних заходів на підприємстві	Гнилицька Л. В. Антикорупційний аудит як засіб боротьби з корпоративним шахрайством. <i>Незалежний аудитор</i> . 2017. № 20. С. 8–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Na_2017_20_4
5	Антикорупційний аудит – професійна діяльність, спрямована на перевірку дотримання вимог національного законодавства (Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII), нормативно-правових актів та стандартів інших країн, що пов'язані з боротьбою з корупцією (Закон США «Про корупцію закордоном», Закон Великобританії «Про боротьбу з хабарництвом»), а також етичних норм	Антикорупційний аудит. URL: http://surl.li/eanok
6	Антикорупційний аудит – це система заходів щодо управління ризиками недотримання вимог законів України та інших країн, інших нормативних документів, стандартів та етичних норм (кодексів поведінки), що стосуються боротьби з корупцією	Антикорупційний аудит. URL: http://surl.li/eanon
7	Антикорупційний аудит – професійна діяльність, спрямована на перевірку дотримання вимог національного законодавства, зокрема Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції в діяльності юридичної особи відображається в антикорупційній програмі юридичної особи.	Антикорупційний аудит. URL: http://surl.li/nkcx5 [11]

Джерело: узагальнено авторами.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>
2. Ринок приватних інвестицій та M&A в Україні 2023: вимушені угоди та відважні інвестори. InVenture. 09.01.2024. URL: <http://surl.li/pzace>
3. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 18.10.2006 р. № 994_101. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 18.10.2006 р. № 995_c16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
5. Антикорупційний: тлумачення Словник.UA. URL: <http://surl.li/nkdvv>
6. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII (в ред. від 03.08.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
7. Назарова К. О., Копотієнко Т. Ю., Заїць Д. В. Антикорупційний аудит: сутність та особливості про-

- ведення. *Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід* : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 10 листопада 2022 р.). Харків : ДБТУ, 2022. С. 316–318.
8. Гордієнко Н. І., Серeda А. Є. Антикоруptionний аудит – діючий інструмент протидії корупції. *Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26–27 жовтня 2017 р.). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 70–72. URL: https://eprints.kname.edu.ua/48491/1/ilovepdf_com-70-72.pdf
 9. Тесленко Р. Ю. Оцінка корупційних ризиків в рамках антикорупційного аудиту підприємства: огляд міжнародних рекомендацій. *Стратегічна аналітика та антикорупційний аудит в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, регіону, суб'єктів господарювання* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26–27 жовтня 2017 р.). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 232–235.
 10. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 16.05.2005 р. № 994_102. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text
 11. Антикоруptionний аудит. URL: <http://surl.li/nkcx5>

REFERENCES

- “Antykoruptsiyni auydt” [Anti-corruption Audit]. <http://surl.li/nkcx5>
- “Antykoruptsiyni: tлумачення Slovnyk.UA” [Anti-corruption: Interpretation Slovnyk.UA]. <http://surl.li/nkdvv>
- Hordiienko, N. I., and Sereda, A. Ye. “Antykoruptsiyni auydt – diiuchy instrument protydii koruptsii” [Anti-

- corruption Audit is an Effective Tool for Combating Corruption]. *Stratehichna analityka ta antykoruptsiyni auydt v systemi zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky derzhavy, rehionu, sub'iektiv hospodariuvannia* (2017): 70-72. https://eprints.kname.edu.ua/48491/1/ilovepdf_com-70-72.pdf
- [Legal Act of Ukraine] (2005). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text
- [Legal Act of Ukraine] (2006). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
- [Legal Act of Ukraine] (2006). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
- Nazarova, K. O., Kopotiienko, T. Yu., and Zaits, D. V. “Antykoruptsiyni auydt: sutnist ta osoblyvosti provedennia” [ENGLISH_UA Антикоруptionний аудит: сутність та особливості проведення]. *Mekhanizmy zabezpechennia staloho rozvytku ekonomiky: problema, perspektyvy, mizhnarodnyi dosvid*. Kharkiv: DBTU, 2022. 316-318.
- “Plan vidnovlennia Ukrainy” [Ukraine Recovery Plan]. <https://recovery.gov.ua/>
- “Rynok pryvatnykh investytsii ta M&A v Ukraini 2023: vymusheni uhody ta vidvazhni investory” [Private Investment and M&A Market in Ukraine 2023: Forced Deals and Brave Investors]. *InVenture*. January 09, 2024. <http://surl.li/pzace>
- Teslenko, R. Yu. “Otsinka koruptsiinykh ryzkyv v ramkakh antykoruptsiinoho auydu pidpriemstva: ohliad mizhnarodnykh rekomendatsii” [Assessment of Corruption Risks Within the Framework of an Anti-corruption Audit of an Enterprise: A Review of International Recommendations]. *Stratehichna analityka ta antykoruptsiyni auydt v systemi zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky derzhavy, rehionu, subiektiv hospodariuvannia*. Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova, 2017. 232-235.